

**LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS TARNYBOS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ
MINISTERIJOS SUSTIPRINTO KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMO GAIRIŲ
PATVIRTINIMO**

2020 m. rugsėjo 30 d. Nr. DIE-714

Vilnius

Vadovaudamasis 2019 m. gruodžio 12 d. darbo grupės pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos veiklai koordinuoti, sudarytos Ministro Pirmininko 2013 m. gegužės 2 d. potvarkiu Nr. 154, posėdžio protokolu ir šiame posėdyje protokoliniu sprendimu Nr. IVL-76 patvirtinto Europos tarybos ekspertų komiteto dėl priemonių, nukreiptų kovai su pinigų plovimu bei teroristų finansavimu – MONEYVAL rekomendacijų įgyvendinimo priemonių plano, 22.1 punktu,

t v i r t i n u Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sustiprinto kliento tapatybės nustatymo gaires (pridedama).

Direktorius

Virginijus Daukšys

Parengė:
Saulė Bakšienė

LOŠIMŲ PRIEŽIŪROS TARNYBOS PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS SUSTIPRINTO KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMO GAIRĖS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiose gairėse pagrindinis dėmesys sutelktas į sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, į kokius veiksmus azartinius lošimus ir loterijas organizuojančios bendrovės (toliau – bendrovė) turėtų atsižvelgti vertindamos su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (toliau – PP / TF) rizika susijusius dalykinius santykius, pinigines operacijas ir sandorius.

2. Gairės parengtos remiantis Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymu (toliau – Įstatymas), jį įgyvendinančiais teisės aktais ir gerosiomis PP / TF prevencijos praktikomis lošimų srityje.

II SKYRIUS

SUSTIPRINTAS KLIENTO TAPATYBĖS NUSTATYMAS

3. Sustiprintas kliento tapatybės nustatymas – tai kliento tapatybės nustatymas, taikant papildomas kliento tapatybės nustatymo priemones. Sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemonių negalima taikyti vietoje įprasto klientų tapatybės nustatymo priemonių, jos taikomos papildomai prie įprasto klientų tapatybės nustatymo priemonių.

4. Visais atvejais bendrovė, nustatydamą kliento tapatybę, tuo pačiu privalo patikrinti, ar yra aplinkybių taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą.

5. Sustiprintas kliento tapatybės nustatymas atliekamas esant konkrečioms aplinkybėms, kurias bendrovė privalo visada laikyti didelės rizikos aplinkybėmis:

5.1. kai klientas yra politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo;

5.2. kai klientas yra didelės rizikos trečiojoje valstybėje gyvenantis fizinis asmuo;

5.3. jeigu pagal bendrovės nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė PP / TF rizika.

6. Taikant sustiprintą kliento tapatybės nustatymą privaloma:

6.1. gauti vyresniojo vadovo pritarimą dalykiniams santykiams su šiais klientais užmegzti ar tęsti;

6.2. taikyti atitinkamas papildomas priemones turto ir lėšų, susijusių su dalykiniais santykiais ar pinigine operacija, šaltiniui nustatyti;

6.3. sustiprinta nuolatinė dalykinių santykių su šiais klientais stebėseną.

7. Vyresnysis vadovas turi atsižvelgti į tai, kokio lygio PP / TF riziką bendrovė patirtų, jeigu užmegztų tokius dalykinius santykius, ir kiek gerai bendrovė pasiruošusi tą riziką efektyviai valdyti.

8. Bendrovė tikrina turto ir lėšų šaltinį remdamasi patikimais nepriklausomais duomenimis, dokumentais arba informacija. Tam pasitelkiama interneto paieškų sistemos, vieši duomenų registrai (Nekilnojamo turto registras, Valstybinio socialinio draudimo duomenys ir kt.). Bendrovė gali

kreiptis ir į klientą, siekiant išsiaiškinti turto ir pinigų kilmę. Nustatant kliento turto ir lėšų šaltinį, turi būti renkami duomenys apie kliento darbo vietą, atlyginimą, įvykdytus sandorius, gautą palikimą, santuokos nutraukimo susitarimus ir kt. Jei bendrovei nepakanka kliento pateiktų duomenų turto ir lėšų kilmei pagrįsti, bendrovė privalo prašyti pateikti papildomus dokumentus, siekiant patikrinti ar patvirtinti turimą informaciją (pajamos iš parduoto turto, dividendai, santaupos, paskola, dovana, gražintas pajamų mokestis ir kt.). Visa kliento pateikta informacija bei paieškos informacija, aktuali nustatant kliento turto ir lėšų šaltinį, privalo būti saugoma bendrovėje jos pasirinktu būdu, įskaitant ir faktą, kad informacija išvis nebuvo pateikta ar nebuvo rasta jokios informacijos apie klientą.

9. Bendrovė, užmezgusi santykius su tokiais klientais, turi šalia taikomos įprastos nuolatinės dalykinių santykių stebėsenos, taikyti sustiprintą nuolatinę dalykinių santykių stebėseną.

Politiškai pažeidžiami (paveikiami) asmenys

10. Politiškai pažeidžiami (paveikiami) asmenys – fiziniai asmenys, kuriems yra arba buvo patikėtos svarbios viešosios pareigos, ir jų artimieji šeimos nariai (sutuoktinis, asmuo, su kuriuo registruota partnerystė (toliau – sugyventinis), tėvai, broliai, seserys, vaikai ir vaikų sutuoktiniai, vaikų sugyventiniai) arba artimi pagalbininkai (asmenys, su kuriais asmuo turi bendrą verslą, palaiko kitus dalykinius ar verslo santykius).

11. Svarbiomis viešosiomis pareigomis yra laikomos pareigos Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungoje, tarptautinėse ar užsienio valstybių institucijose, nurodytos Įstatymo 2 straipsnio 19 dalyje.

12. Svarbu identifikuoti politiškai pažeidžiamus (paveikiamus) asmenis, nes jiems dėl jų galimybės priimti sprendimus, susijusius su viešosiomis lėšomis, yra keliami griežtesni reikalavimai.

13. Bendrovė privalo nustatyti ir įdiegti vidines procedūras, kurių pagalba nustatytų, ar klientas yra politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo. Procedūros turi būti peržiūrimos ir atnaujinamos ne rečiau kaip kartą per metus ir (arba) įvykus reikšmingiems pokyčiams.

14. Nustatant faktą, kad fizinis asmuo yra politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, bendrovė, pateikdama klausimyną klientui ar kita forma rinkdama informaciją iš kliento, be klausimų, susijusių su kliento tapatybės nustatymu, kliento turi prašyti pateikti informaciją apie tai, ar jis arba jo artimieji šeimos nariai, artimi pagalbininkai šiuo metu eina arba paskutinius 12 mėnesių ėjo svarbias viešąsias pareigas bet kuriose valstybėse ir / arba tarptautinėse institucijose. Kilus įtarimui, kad klientas pateikė neteisingą informaciją, bendrovė privalo pasitelkti kitus papildomus nepriklausomus ir patikimus šaltinius, kad patikrintų gautą informaciją. Bendrovė gali naudotis viešai prieinamais šaltiniais – interneto paieškos sistemomis („Google“, „Yahoo“ ir kt.), duomenų bazėmis (Privačių interesų registras, Gyventojų registras) ir (ar) trečiųjų asmenų turima informacija ir pan. Tikrinant kliento tapatybes rekomenduojama remtis daugiau negu vienu patikimu ir nepriklausomu šaltiniu.

15. Taikytini konkretūs informacijos rinkimo būdai priklauso nuo galimo teikiamų paslaugų ir kliento PP / TF rizikos lygio.

16. Bet kokia papildomai surinkta informacija apie klientą, nustatant, ar jis yra politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo, turi būti saugoma bendrovėje jos pasirinktu būdu, įskaitant faktą, kad duomenų bazėse nebuvo rasta jokios informacijos apie klientą.

17. Atsižvelgiant į tai, kad bet kuris klientas gali bet kada tapti politiškai pažeidžiamu (paveikiamu) asmeniu, bendrovė turi reguliariai atlikti pakartotines patikras, siekiant nustatyti, ar klientas netapo politiškai pažeidžiamu (paveikiamu) asmeniu.

18. Sustiprinta nuolatinė politiškai pažeidžiamų (paveikiamų) asmenų veiksmų (įmokų, išmokų, statymų) stebėseną vykdoma ir, kai politiškai pažeidžiamas (paveikiamas) asmuo nustoja eiti svarbias viešąsias pareigas. Bendrovė per ne trumpesnę kaip 12 mėnesių laikotarpį privalo toliau atsižvelgti į to asmens tebekeliamą riziką ir taikyti tinkamas pagal rizikos lygį pritaikytas priemones tol, kol nustatoma, kad tas asmuo nebekelia politiškai pažeidžiamiems (paveikiamiems) asmenims būdingos rizikos.

Didelės rizikos trečiosios šalys

19. Nuolat atnaujintas tokių valstybių sąrašas skelbiamas oficialiose Europos Komisijos ir Finansinių veiksmų darbo grupės (angl. FATF) svetainėse.

20. Bendrovės privalo taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Europos Komisijos nustatytose didelės rizikos trečiojoje valstybėje gyvenančiais fiziniais asmenimis. Šiuo atveju, be pagrindinių sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemonių bendrovė privalo:

20.1. gauti papildomos informacijos apie klientą, jo lėšų ir turto šaltinį, numatomų arba įvykdytų sandorių priežastis;

20.2. vykdant sustiprintą nuolatinę dalykinių santykių su šiais klientais stebėseną, padidinti taikomų kontrolės priemonių skaičių ir terminus, atrinkti sandorių, kuriems reikės tolesnio ištyrimo, tipus;

20.3. užtikrinti, kad pirmasis kliento mokėjimas būtų atliekamas iš kredito įstaigoje turimos to kliento sąskaitos, kai kredito įstaiga yra registruota Europos Sąjungos valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nustačiusioje šio Įstatymo reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir kompetentingos institucijos prižiūri, kaip ji šių reikalavimų laikosi.

21. Tai pat bendrovės privalo taikyti sustiprintą kliento tapatybės nustatymą, kai sandoriai ar dalykiniai santykiai atliekami su Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu skelbiamus valstybių, turinčių rimtų trūkumų dėl pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo prevencijos ir šių nusikaltimų užkardymo, sąrašus nustatytose didelės rizikos trečiojoje valstybėje gyvenančiais fiziniais asmenimis. Šiuo atveju, be pagrindinių sustiprinto kliento tapatybės nustatymo priemonių, bendrovė privalo savo nuožiūra imtis vienos ar kelių papildomų kliento tapatybės nustatymo priemonių kylančiai rizikai mažinti. Nustatant, ar klientui taikomos tarptautinės finansinės sankcijos, ar jis susijęs su terorizmu, bendrovė teikia užklausas į viešas duomenų bazes ar trečiųjų šalių paslaugų teikėjų duomenų bazes.

Didesnė pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo rizika

22. Jeigu pagal bendrovės nustatytas rizikos vertinimo ir valdymo procedūras nustatoma didesnė PP / TF rizika, bendrovė privalo taikyti sustiprintą tapatybės nustatymą aukštos rizikos klientams.

23. Klientai privalo būti skirstomi į rizikos grupes (kategorijas), atsižvelgiant į įvairius kriterijus, pavyzdžiui, atliekamų piniginių operacijų dydį, pobūdį, mastą, perkamas paslaugas, praeityje buvusius įtartinus sandorius, bandymą pateikti ne savo asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, veiksmus, siekiant išvengti piniginių operacijų registravimo ar tapatybės nustatymo, ir pan.

24. Nustačius padidėjusią kliento riziką, turi būti gaunama papildomos informacijos iš kliento, atliekama sustiprinta dalykinių santykių stebėseną, sprendžiama dėl kliento PP / TF rizikos pervertinimo ar kitokių rizikos valdymo priemonių taikymo.

25. Bendrovė privalo užtikrinti, kad bendrovėje taikomi sprendimai (pavyzdžiui, automatizuotos informacinės sistemos) leidžia nustatyti kliento riziką didinančius veiksnius ir priskirti klientą prie reikiamos rizikos grupės (kategorijos).

26. Bendrovė privalo skirti ypatingą dėmesį bet kokiai PP / TF grėsmei, galinčiai kilti dėl bet kokio pobūdžio teikiamų paslaugų naudojimo ar vykdomų sandorių, kai:

26.1. siekiama nuslėpti kliento tapatybę (linkstama į anonimiškumą),

26.2. dėl dalykinių santykių ar sandorių su klientu, kurio tapatybė nebuvo nustatyta jam dalyvaujant fiziškai, ir prireikus nedelsiant imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias turtą panaudoti PP / TF.

III SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Bendrovė turi užtikrinti, kad atliekant PP / TF rizikos vertinimą, būtų vadovaujamasi naujausia ir tikslia informacija. Bendrovė privalo nuolat peržiūrėti ir atnaujinti duomenis apie klientą, siekiant užtikrinti jos aktualumą.

28. Bendrovė turi stengtis iš kliento gauti kuo daugiau informacijos, tačiau tokia informacija turi būti renkama apdairiai ir turi būti dedamos pastangos kliento pateiktai informacijai patikrinti.

29. Visa informacija, kurią klientas pateikia, privalo būti konfidenciali ir kruopščiai saugoma taip, kaip numatyta Įstatyme bei bendrovės tvarkose.
